

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**PROCES-VERBAL nr. 13
de refuz al inițierii controlului**

mun. Chișinău

17 ianuarie 2025

Inspector de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Dan RUSICA, în temeiul art. 31 al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, verificând prealabil sesizarea nr. 15117 din 23.12.2024, în privința dnei Elena Borș, Șef adjunct al Oficiului Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat,

A CONSTATAT:

La data de 23.12.2024 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 15117, care are drept obiect de examinare verificarea respectării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către dna Șef adjunct al Oficiului Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat.

Potrivit sesizării: „...Dna Borș Elena este fondatoarea Gospodăriei Țărănești XXXXX, înregistrată în anul 2021 și nu a declarat în declarația de avere și interese personale Presupunem că veniturile considerabil de mari nu au fost indicate intenționat...”

În aceeași zi, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016, sesizarea menționată supra a fost repartizată către inspectorul de integritate subsemnat, în mod aleatoriu, prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor, cu atribuirea codului numeric al dosarului 202401540003.

În conformitate cu prevederile art. 26 al Legii nr. 132/2016, inspectorul de integritate verifică în prealabil sesizările depuse de persoane fizice și juridice și efectuează controlul averii și al intereselor personale ale persoanelor vizate de aceste sesizări.

În consens cu art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului.

În acest sens, verificând sesizarea sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut, se reține că aceasta corespunde cerințelor prevăzute de art. 75 din Codul Administrativ.

În sensul art. 85 alin. (3) din Codul Administrativ, *autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților*. Prevederile art. 87 alin. (1) al aceluiași cod stabilesc că, *autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt*.

Conform art. 92 alin. (1) și (2) din Codul Administrativ, *autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele și toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților*.

Se relevă, în principal, că esența controlului averii și intereselor personale rezidă în stabilirea existenței sau inexistenței diferenței substanțiale (noțiune statuată la art. 2 din Legea nr. 133/2016) – care este definită ca fiind diferența care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie între averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică, normă ce a devenit aplicabilă din 01.08.2016, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 132/2016 și Legii nr. 133/2016.

În vederea stabilirii calității de subiect al declarării și perioada deținerii respectivei calități, inspectorul de integritate a accesat Sistemul Informațional „e-Integritate” și a stabilit că, dna Elena Borș a fost numit în funcția de Șef adjunct al Oficiului Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat la data de 16.09.2021 prin Dispoziția nr. 207-d. Respectiv, urmare a exercitării unui funcții de demnitate publică (potrivit anexei la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică), dna Elena Borș deține calitatea de subiect al declarării în sensul art. 3 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 133/2016, din 16.09.2021.

Conform art. 5, alin.alin. (1), (2), (4) din Legea nr. 133/2016, *subiecții declarării sunt obligați să își declare averea și interesele personale în condițiile stabilite de lege, iar responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune*.

Astfel, la etapa verificării prealabile a sesizării, în vederea verificării existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, au fost examinate informațiile reflectate în declarațiile de avere și interese personale depuse de subiectul declarării în coroborare cu informațiile generate de sistemele informaționale disponibile (SIC „Acces-Web (Registrul de Stat al Populației, Registrul de Stat al Transporturilor), Î.S. „Cadastrul Bunurilor Imobile”, SIA al Seviciului Fiscal de Stat), în vederea stabilirii unor erori, omisiuni în procesul de declarare a averii și intereselor personale și/sau a unei eventuale diferențe substanțiale materializate prin procurarea de bunuri mobile/imobile care eventual nu ar fi proporționale cu veniturile oficiale obținute/declarate de către subiectul declarării și membrii familiei sale în perioada respectivă.

Respectiv, potrivit informațiilor oficiale conținute în Registrul de stat al populației, s-a reținut că, dna Elena Borș este căsătorit cu dl XXXXX din anul 2022.

La fel s-a constatat că în perioada deținerii calității de subiectul al declarării, dna Elena Borș împreună cu membrii familiei sale, au dobândit cu drept de proprietate 2 bunuri imobile, și anume:

- terenul agricol cu nr. cadastral XXXXX, situat în XXXXX în temeiul contractului de schimb nr. 1-547 din 10.05.2023;

Terenul cu nr. cadastral XXXXX, situat în XXXXX în temeiul contractului de donație nr. 1-627 din 25.05.2023;

De asemenea, în perioada supusă verificării, pe numele subiectului declarării și a membrilor de familie au fost înregistrate dreptul de proprietate asupra următorului bun mobil:

- Automobil de model Renault Laguna, a/f. 2010, procurat la prețul declarat de 72000 lei, conform contractului de vânzare-cumpărare din 18.12.2021;

Pe de altă parte, cu privire la veniturile familiei Borș, declarate la depunerea declarațiilor de avere și interese personale, de menționat că acestea provin din salarii, înstrăinare bunuri imobile, dobândă, indemnizații, etc.

Subsecvent, în partea ce vizează respectarea cerințelor de formă la completarea declarațiile de avere și interese personale, s-a stabilit că dna Elena Borș a admis unele omisiuni în procesul de declarare a averii și interesele personale, contrar prevederilor art. 6 alin.(1) din Legea nr. 133/2016, și anume:

- *Nedeclararea în declarațiile de avere și interese personale pentru anul 2020, 2021, 2022 și 2023 a gospodăriei țărănești "XXXXX";*

- *Nedeclararea în declarațiile de avere și interese personale pentru 2023 a gospodăriei țărănești "XXXXX" a cărei fondator este soțul subiectului;*

- *Nedeclararea în declarația de avere și interese personale pentru anul 2020, 2021 și 2023 a bunurilor imobile care aparțin soțului și anume terenul identificat cu nr. cadastral XXXXX și construcțiile XXXXX și XXXXX;*

- *Nedeclararea în declarația de avere și interese personale pentru anul 2021 a bunurilor imobile (construcții accesorii) identificate cu nr. cadastral XXXXX și XXXXX, amplasate în XXXXX;*

- *Nedeclararea în declarația de avere și interese personale pentru anul 2022 a vânzării bunurilor imobile identificate cu nr. cadastral XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX,;*

- *Declararea în declarația de avere și interese pentru anu 2023 personale a bunului identificat cu nr. cadastral XXXXX care la momentul depunerii declarației nu era în proprietatea subiectului;*

- *Nedeclararea în decalrația de avere și interese personale pentru anul 2023 a bunului imobil identificat cu nr. cadastral XXXXX obținut în anul 2023 în baza contractului de schimb;*

- *Nedeclararea în decalrația de avere și interese personale pentru anul 2023 a bunului imobil identificat cu nr. cadastral XXXXX obținut în anul 2023 în baza contractului de donație;*

La data de 24.12.2024 subiectului i-a fost expediat un demers cu nr. 04-12/12101 cu solicitarea de a comunica motivul admiterii omisiunilor menționate mai sus la completarea declarațiilor de avere și interese.

Prin explicația depusă de subiect, acesta a comunicat că nu este beneficiarul gospodăriei țărănești, aceasta nu are careva venituri și din aceste motive nu a declarat-o. La fel, prin explicația depusă subiectul a explicat din ce motive a admis erorile menționate supra la completarea declarațiilor de avere și interese personale.

Referitor la presupusa nedeclarare a veniturilor considerabile obținute de la gospodăria țărăneasă, conform conținutului sesizării, inspectorul menționează că urmare a accesării bazei de date a Serviciului Fiscal de Stat și a actelor confirmative prezentate de subiect, s-a constatat

că gospodăria țărănească în cauză nu înregistrează careva venit, iar subiectul nu a primit nici un venit de la această gospodărie.

Prin urmare, inspectorul de integritate conchide că nedeclararea corespunzătoare a averii și intereselor personale de către dna Elena Borș (materializată prin admiterea de omisiuni în procesul de declarare a averii și intereselor personale) nu poate fi individualizată ca un element ce ar conduce la inițierea unui control al averii și intereselor personale. Or, drept factor determinant la adoptarea deciziei vizând oportunitatea inițierii unui control al averii și intereselor personale servește anume faptul existenței unor modificări patrimoniale care raportate la veniturile obținute sunt de natură să genereze o diferență substanțială - diferență care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie dintre averea subiectului declarării deținută la începutul perioadei în care acesta a devenit subiect al declarării, cumulată cu veniturile obținute în această perioadă, inclusiv veniturile membrilor de familie, pe de o parte, și averea deținută la începutul verificării, inclusiv cheltuielile realizate în această perioadă, pe de altă parte.

Astfel, în contextul celor specificate supra, coroborând circumstanțele invocate în sesizare precum și cele stabilite la etapa verificării prealabile cu probatoriul acumulat, în urma unor calcule matematice, inspectorul de integritate nu atestă prezența indicilor de depășire a cheltuielilor în raport cu veniturile obținute de subiectul declarării împreună cu membrii familiei ce ar contura aparența existenței unei diferențe substanțiale în sensul normei prevăzute la art. 2 din Legea nr. 133/2016 în raport cu cazul sesizat.

Însă, inspectorul de integritate atenționează subiectul declarării în vederea manifestării unei atitudini prudente în procesul completării declarațiilor de avere și interese personale, ulterioare.

În baza celor expuse, în temeiul prevederilor art. 31 al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate,

DISPUNE:

1. A refuza inițierea controlului averii și a intereselor personale în privința dnei Elena Borș, Șef adjunct al Oficiului Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat;
2. A informa persoanele interesate despre decizia adoptată;
3. Publicarea procesului-verbal de refuz în inițiere a controlului pe pagina oficială a Autorității Naționale de Integritate.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Dan RUSICA